

De tijd die je gegeven is

Geliefd mens,

Het is (bijna) zomervakantie; bij uitstek een moment om even af te schakelen van het dagelijks gebeuren. Even je niet meer bezighouden met deadlines waarop je iets af moet hebben of je moet haasten om ergens op tijd te zijn. Ook als je niet meer werkt, kan het nodig zijn even afstand te nemen van dat wat je bezighoudt of waar je mee begaan bent. Het geeft een bevrijdend gevoel om je agenda niet leidend te laten zijn. Dan kan er meer worden genoten van het moment.

Tijd is een bijzonder fenomeen. Al van oudsher is de mensheid bezig met het meten en ordenen van tijd. Blijkbaar was er een behoefte om tijd te kunnen vastleggen. Er kwamen zonnewijzers en pas heel veel later mechanische klokken. De Grieken in de oudheid spraken over “chronos”, dat betekent het verlopen van de tijd. Dit begrip van tijd verdeelt ons leven in bijvoorbeeld jaren, maanden, dagen en uren. Het zorgt ervoor dat we op voorhand kunnen aangeven ergens wel of geen tijd voor te hebben of te kunnen maken.

De Grieken in de oudheid kenden ook een ander woord voor tijd, namelijk het woord “kairos”. Daarmee bedoelden ze het juiste moment of de juiste gelegenheid om iets te doen. Het is de tijd van de ziel, de tijd die stil lijkt te staan, de tijd die we ervaren als we aandacht hebben en stil zijn. Je zou kairos kunnen omschrijven als kwalitatieve tijd en chronos als kwantitatieve tijd. In chronos zijn we doende en bezig, het is de tijd van het ‘hebben’, terwijl we in kairos gewoon mogen ‘zijn’. Het helpt, als de omstandigheden het toelaten, dat we ons niet laten opjagen door de tijd, maar de tijd als bondgenoot zien. Soms kan je dan een moment ervaren waarbij je met iets ogenschijnlijk kleins van betekenis voor de ander kunt zijn. Zou je dat, als het lukt, een goddelijk moment kunnen noemen? Hoe is dat voor u, voor jou?

De dichter Ed. Hoornik verwoordde het in het gedicht “Hebben en zijn” als volgt:

*Op school stonden ze op het bord geschreven.
Het werkwoord hebben en het werkwoord zijn;
Hiermee was tijd, was eeuwigheid gegeven,
De ene werkelijkheid, de andre schijn.*

*Hebben is hard. Is lichaam. Is twee borsten.
Is naar de aarde hongeren en dorsten.
Is enkel zinnen, enkel botte plicht.*

*Hebben is niets. Is oorlog. Is niet leven.
Is van de wereld en haar goden zijn.
Zijn is, boven die dingen uitgeheven,
Vervuld worden van goddelijke pijn.*

*Zijn is de ziel, is luisteren, is wijken,
Is kind worden en naar de sterren kijken,
En daarheen langzaam worden opgelicht.*

Eeuwigheid en vergankelijkheid. Momenten van aandacht, stilte en verbondenheid kunnen onder veel levensomstandigheden van waarde zijn. Soms zijn er situaties waarbij het voelt alsof het leven oneerlijk is of onnodig hard. Bijvoorbeeld als je geconfronteerd wordt met de eindigheid van het leven in een jong gezin. Een man of vrouw moet door zonder partner of een ouder verliest een kind. Verdriet en gemis kunnen een haast onbeschrijfelijke pijn veroorzaken. Wat is het ontroerend om te zien als het mensen lukt het gemis te integreren in hun leven. Dat gaat niet vanzelf en soms lukt het niet.

Als we het woord “eeuwig” gebruiken, zit daar iets ongrijpbaars in omdat we ons geen voorstelling kunnen maken van hoelang dat is. In het piepkleine stukje tijd dat we onze plek op de aarde mogen innemen, hoe willen we dan onze stem laten klinken in de eeuwigheid? Wat zeggen we met en vaak ook zonder woorden?

Het is belangrijk bij tijd en wijle stil te staan, te reflecteren op de dingen die je doet. Niet alleen in tijden dat het leven hard of moeilijk is, maar ook in tijden van lichtheid en vreugde. Zoals de Grieken eeuwen geleden al woorden zochten voor de waarde van tijd, zo zijn ook wij nu bezig met zingeving. De tijd die mij gegeven is, kan zomaar veel korter zijn dan eerder gedacht. Mijn leven doet ertoe en werkt door in toekomstige generaties. Dat vraagt van mij om nú de goede dingen te doen: voor mezelf, mijn medemens, mijn omgeving en de aarde die we te leen hebben van onze kinderen.

Met een hartelijke groet,
Martien Hoendermis en Paul Joor

We dopen steeds weer jong en oud met ons betekenisvolle gedachtegoed